

**OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost**

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Střední průmyslová škola a Vyšší odborná škola technická Brno, Sokolská 1

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Název: Elektrický proud stejnosměrný

Téma: Nelineární obvody

Autor: Ing. Radovan Hartmann

Číslo: VY_32_INOVACE_43-10

Anotace: Materiál je určen pro 2. ročníky SPŠ obor strojírenství. Jedná se o výkladovou prezentaci k problematice nelineárních obvodů.

Srpen 2012

NELINEÁRNÍ OBVODY

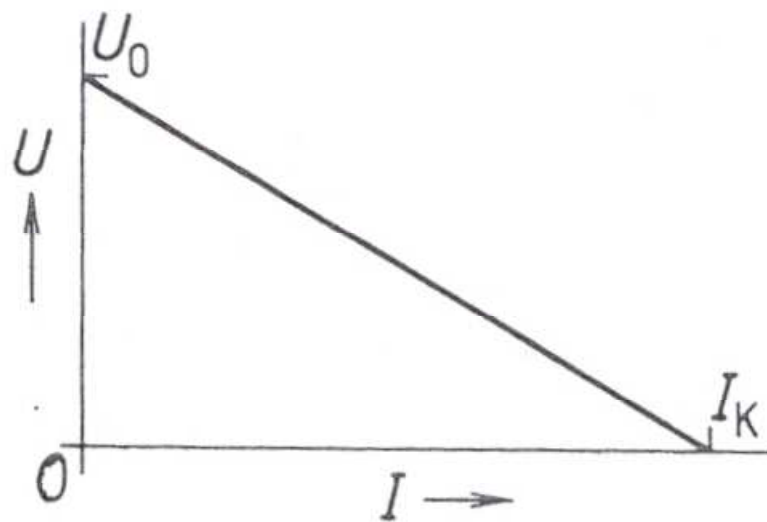
- Obvod, který obsahuje alespoň jeden pasivní prvek, jehož parametr závisí na napětí nebo proudu, je nelineární obvod.
- Při řešení nelineárních obvodů používáme především graficko početní metodu.
- Při řešení postupujeme tak, že část obvodu, která obsahuje lineární prvky, nahradíme skutečným zdrojem napětí podle Théveninovy poučky.
- Pro skutečný zdroj napětí zobrazíme zatěžovací charakteristik s napětím naprázdno U_0 a vnitřním odporem R_i

Zobrazení zatěžovací charakteristiky zdroje napětí

- Charakteristika popisuje chování zdroje v různých pracovních podmínkách.
- Neodebíráme-li ze zdroje proud, zdroj pracuje naprázdno a svorkové napětí bude U_0 .
- Spojíme-li výstupní svorky zdroje, zdroj dodává proud nakrátko I_k .
- Charakteristickými veličinami pro zobrazení zatěžovací charakteristiky jsou napětí naprázdno U_0 a proud nakrátko I_k , pro něž platí vztah:

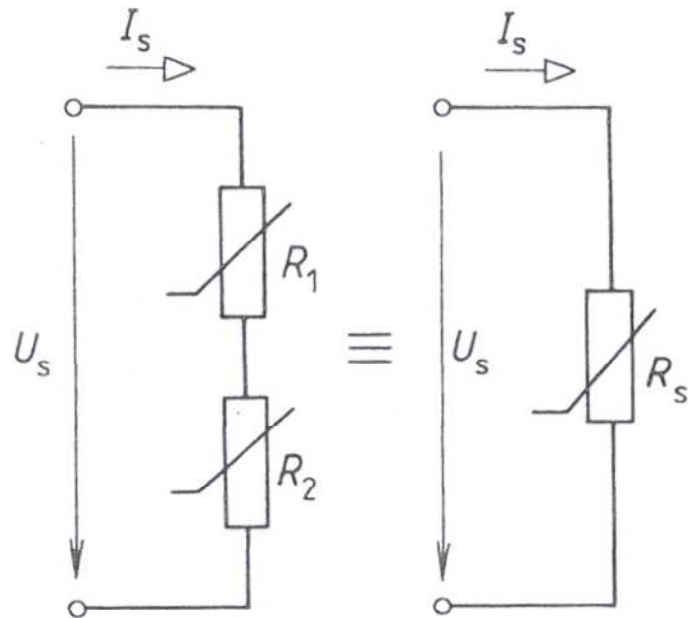
$$I_k = \frac{U_0}{R_i}$$

Zobrazení zatěžovací charakteristiky zdroje napětí

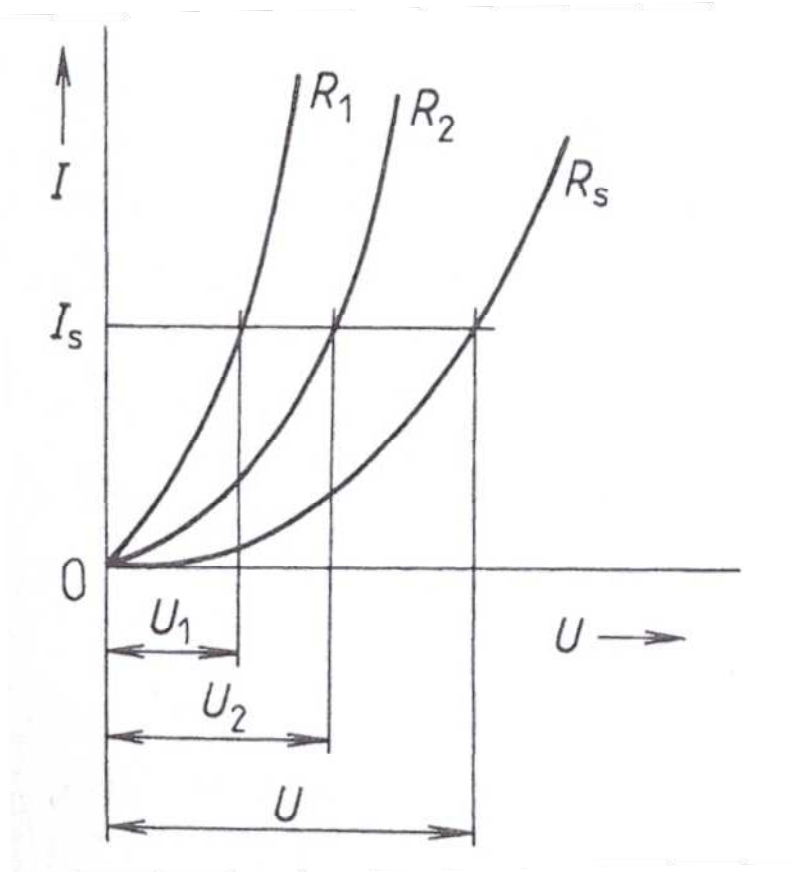
- U – svorkové napětí zdroje
- I – odebíraný proud ze zdroje
- U_0 napětí naprázdno
- I_K proud nakrátko

Sériové spojení dvou nelineárních prvků

- Pro výslednou voltampérovou charakteristiku platí podle druhého Kirchhoffova zákona, že výsledné napětí je dáno součtem obou dílčích napětí.

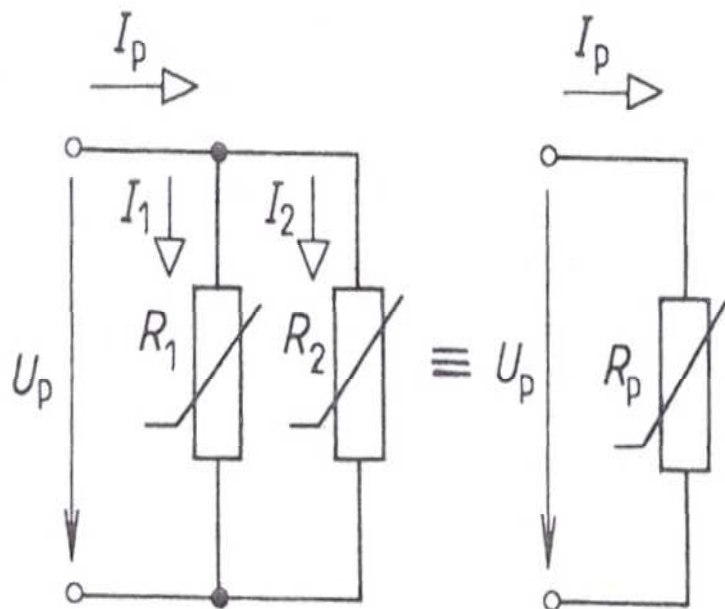
Výsledná charakteristika sériového spojení

- Při sériovém spojení prochází všemi prvky stejný proud
- Výsledné napětí je dáno součtem obou dílčích napětí, U_1 a U_2 , tedy:

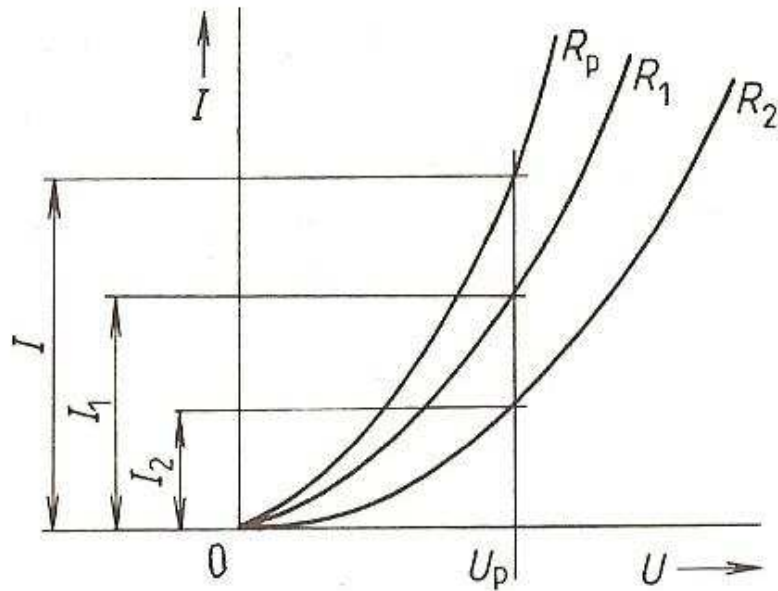
$$I_1 = I_2 = I_s$$
$$U_1 + U_2 = U_s$$

Paralelní spojení dvou nelineárních prvků

- Pro výsledný proud celého spojení platí podle prvního Kirchhoffova zákona, že výsledný proud je dán součtem proudů jednotlivých paralelních větví.

Výsledná charakteristika paralelního spojení

- Při paralelním spojení je na všech prvcích stejné napětí
- Výsledný proud celého spojení je dán součtem proudů v jednotlivých větvích:

$$U_1 = U_2 = U_p$$

$$I_p = I_1 + I_2$$

ZDROJE:

- BLAHOVEC, Antonín. *Elektrotechnika I.* 5., nezměn. vyd. Praha: Informatorium, 2005, 191 s. ISBN 80-733-3043-1.